

CIVILITZACIÓ
RECULL DE LES PAAU

Pregunta nº 4

2000-2019

Recull dels exercicis nº 4 de civilització romana

Desenvolueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **La ciutat romana de Lleida**. Digueu el nom del nucli ibèric anterior a la fundació romana i el de la tribu ibèrica que hi vivia; digueu el nom llatí de la ciutat i la cronologia de la seva fundació, i descriviu-ne la situació estratègica; esmenteu-ne la important via de comunicació fluvial, i digueu l'estatut jurídic que va obtenir a finals del segle IaC. Referiu-vos al conflicte bèl·lic més important de què va ser escenari, a l'època en què va succeir i als generals que el van protagonitzar. Esmenteu algunes restes romanes que s'hi hagin conservat o de les quals es tingui notícia certa.

Desenvolueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **El patrimoni romà de Tarragona conservat fora del recinte emmurallat**. Descriviu i expliqueu la funció dels edificis, els monuments i els recintes que els romans van construir fora de les muralles de Tarragona i en el territori que envoltava la ciutat.

El tractament de l'aigua va ser una qüestió cabdal per a la vida en les ciutats romanes. Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), les diverses maneres que els romans tenien per a assegurar **el subministrament d'aigua a una ciutat** i referiu-vos explícitament als aqüeductes (definició, motius de la seva construcció, descripció, nom i funció de les parts de què consten, requisits tècnics per a un bon funcionament, etc.). Igualment, digueu com asseguraven l'evacuació de les aigües residuals de les ciutats. Esmenteu com a mínim tres ciutats de Catalunya o de la península Ibèrica que conservin restes d'un aqüeducte.

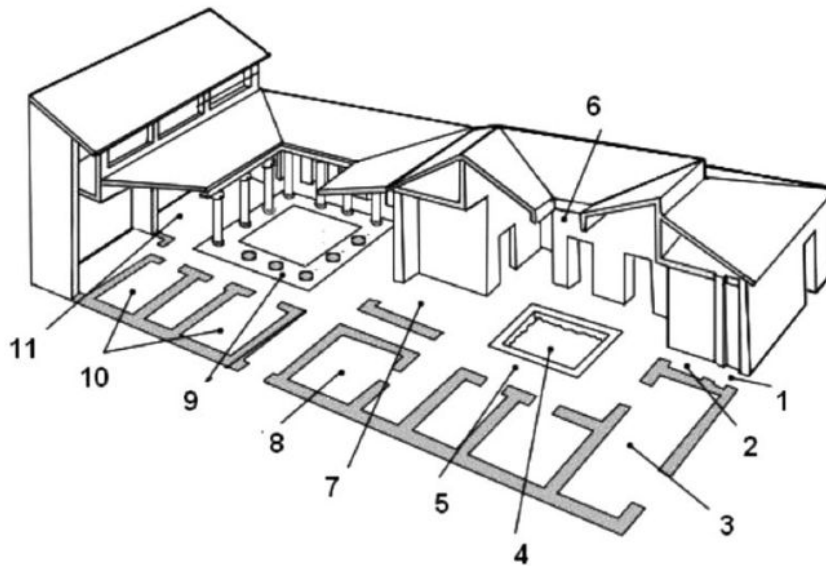
Desenvolueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **Els àmbits caldejats de les termes romanes**. Anomeneu les sales caldejades, descriviu-les i expliqueu-ne la funció; expliqueu com s'aconseguia escalfar-les; esmenteu tres ciutats romanes de Catalunya que conservin restes d'edificis termals públics, i expliqueu-ne la funció en la vida d'una ciutat romana.

A Catalunya, els romans van fundar o colonitzar quatre ciutats importants: **Emporion, Barcino, Tarraco i Ilerda**. Feu un comentari, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), centrant-vos en els aspectes següents: època de fundació o primer contacte amb els romans; especifiqueu quines van tenir estatus de colònia i quines de municipi; digueu quina ciutat va ser la més important i per què; identifiqueu-la ciutat que va ser escenari d'una guerra civil entre els romans, quan va succeir aquest fet i qui en van ser els protagonistes, i esmenteu en quines d'aquestes ciutats hi ha restes d'amfiteatre, de teatre, de temples, d'aqüeducte i de muralles.

Recull dels exercicis nº 4 de civilització romana

En un mínim de 15 línies desenvolpeu el tema següent: **La domus romana** (indiqueu, com a mínim, el nom de vuit espais d'una casa, la funció que tenen, els elements decoratius, etc.).

Desenvolpeu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: *La casa romana*. Expliqueu els dos àmbits al voltant dels quals s'estructura; digueu el nom llatí dels àmbits i de les estances principals, indiqueu-ne la funció i associeu-los, si escau, als números de la il·lustració adjunta.

La imatge següent correspon a la planta d'una ciutat romana d'Hispania. En quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), especifiqueu el nom llatí de la ciutat, l'origen i el motiu de la seva fundació i la importància històrica que tingué la ciutat a la Hispania romana. Esmenteu-ne també l'estructura urbanística i les construccions públiques principals que s'hi han conservat.

Una de les ciutats romanes de Catalunya destaca pel fet de tenir dos fòrums. En quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), identifiqueu aquesta ciutat i especifiqueu-ne l'origen, l'època en què es va fundar com a tal, la categoria que va arribar a tenir, el seu nom llatí complet i algun fet històric rellevant que s'hi va produir. Expliqueu també com era

Recull dels exercicis nº 4 de civilització romana

l'estructura urbanística d'aquesta ciutat, els edificis públics que s'hi han conservat, quin edifici lúdic es troba a l'interior del recinte emmurallat, etcètera.

Feu en un mínim de 15 línies (unes 150 paraules) una relació dels **monuments urbanístics més característics de la Hispània Romana**. Parleu tant dels edificis públics com dels privats, tot fent una breu descripció de cadascun d'ells. En cada cas, citeu algun lloc on es conservi algun dels monuments que haureu descrit.

Expliqueu en un mínim de 15 línies (unes 150 paraules) **les característiques principals de la ciutat de Lleida** (nom llatí, situació geogràfica i estratègica, esdeveniments històrics que van tenir per escenari el seu territori, restes romanes que es conserven, etc.)

La imatge següent correspon a la planta d'una antiga població d'Hispània. En quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), especifiqueu el nom antic d'aquesta població, la influència dels accidents geogràfics en la configuració que va tenir al llarg de la història, les diverses ètnies que la van habitar, l'època en què hi van arribar i el motiu pel qual s'hi installaren. Esmenteu també l'estructura urbanística general de la part romana i les construccions públiques principals que s'hi han conservat.

Desenvolueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **La ciutat d'Empúries**. Expliqueu la influència dels accidents geogràfics en la configuració d'aquesta ciutat; els diversos pobles que la van habitar; l'època en què s'hi van instal·lar els qui no n'eren nadius i el motiu pel qual hi arribaren. A més, indiqueu l'estructura urbanística general de la ciutat romana i esmenteu els espais públics que s'hi han conservat.

Desenvolueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **La ciutat romana de Mèrida**. Especifiqueu-ne el nom llatí, l'origen i el motiu de la fundació, el nom del fundador, la importància històrica que tingué a la Hispània romana, i esmenteu les construccions públiques principals que s'hi han conservat.

Desenvolueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **Tàrraco i Emèrita Augusta**. Compareu aquestes dues ciutats pel que fa a la importància que van tenir, pel que fa a l'urbanisme i els edificis públics, etcètera.

Recull dels exercicis nº 4 de civilització romana

Expliqueu en un mínim de 15 línies (unes 150 paraules) el tema següent: **Tarraco i Emerita Augusta** (compareu aquestes dues ciutats tenint-ne en compte la importància, l'origen, la posició estratègica, els fets històrics amb què es relacionen, els monuments més significatius, etc.)

Els mots llatins carceres, spina, meta i cauea estan relacionats amb un edifici que era habitual en les grans ciutats romanes. En quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), identifiqueu l'edifici i descriviu-lo; expliqueu cadascun dels mots esmentats; exposeu les activitats que s'hi feien i com es desenvolupaven, i esmenteu dues ciutats de la península

Desenvolpeu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **Els temples romans**. Expliqueu-ne l'origen, l'estructura i la tipologia; digueu com s'anomenaven les parts principals de què constaven i quina funció tenien; on se celebraven els ritus; on solia estar el temple principal d'una ciutat, a qui solia estar dedicat i qui s'ocupava del culte. Finalment, enumereu, com a mínim, tres ciutats de Catalunya o de la península Ibèrica que conservin restes de temples romans.

Desenvolpeu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **Construccions romanes extraurbanes: necròpolis, vies, aqüeductes i vil·les**. Expliqueu amb detall la funció de cadascuna i digueu-ne la ubicació habitual amb referència a la ciutat; expliqueu breument la tècnica constructiva de les vies i dels aqüeductes; digueu quina era la via principal que travessava Catalunya, i enumereu algunes ciutats de Catalunya o de la península Ibèrica que conserven restes romanes de vies, d'aqüeductes i de ponts.

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **Les termes en el món romà** (finalitat, activitats que oferien, estances que les formaven i la funció que feien, elements tècnics, llocs d'Hispania on se'n conserven restes, etc.)

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **La xarxa viària romana** (amb quins objectius es va construir i tècnica constructiva emprada; definició del terme mil·liari; monuments que habitualment vorejaven les vies d'entrada i sortida de les ciutats; nom de la via romana més important que travessava el territori català actual, origen i final d'aquesta via i denominació que tenia abans del segle IdC; monuments del patrimoni arqueològic català que encara es conserven en l'entrada nord-est de la ciutat de Tarragona; nom d'alguna altra via o ramal que encara es conservi a Catalunya o a la península Ibèrica i recorregut que tenia en època romana).

Recull dels exercicis nº 4 de civilització romana

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **El disseny bàsic d'una ciutat romana** (model en què s'inspira el traçat i àrees principals d'una ciutat; cerimònia ritual de fundació d'una ciutat de nova planta; construccions que asseguraven el sanejament i la defensa de les ciutats; manera habitual de subministrar l'aigua. Il·lustreu la vostra redacció esmentant exemples concrets de Catalunya o de la península Ibèrica).

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **Els teatres romans**. Expliqueu-ne l'origen, l'estructura i les parts de què constaven; enumereu i expliqueu els diferents tipus d'espectacles que s'hi feien i qui els representava; digueu quines ciutats romanes de Catalunya i de la península Ibèrica conserven restes de teatres romans.

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **El circ romà**. Expliqueu la forma de l'edifici i les parts de què constava; descriu els espectacles que s'hi feien, com es desenvolupaven, qui hi prenia part i com anaven vestits; esmenteu les ciutats romanes de Catalunya que en conserven restes i digueu la ubicació que tenen en la planimetria de la ciutat.

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **Els amfiteatres romans**. Digueu l'etimologia del mot amfiteatre; expliqueu la forma d'aquests edificis i les parts de què constaven; enumereu i expliqueu els diferents tipus d'espectacles que s'hi feien i qui hi prenia part; esmenteu les ciutats romanes de Catalunya que en conserven restes i on es troben en relació amb les muralles.

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **Història de la ciutat romana de Bàrcino** (poble que habitava la zona en època preromana; cronologia i motiu de la fundació romana; nom del fundador i títol complet que li va atorgar; extensió i estructura de la ciutat; espais i edificis més importants; òrgans de govern; modificació urbana del segle III i causa que la va motivar; restes romanes que es conserven dins i fora del recinte emmurallat, etc.).

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **Història de la ciutat romana de Tàrraco** (tribu que habitava l'indret en època preromana i nom del poblat ibèric que ha estat considerat l'antecedent de la ciutat; any i motiu de la fundació romana i nom dels fundadors; nom de qui li va atorgar la categoria de colònia i nom amb què és coneguda per aquest motiu. Importància en època imperial: província de la qual fou capital; nom de qui li atorgà la capitalitat; extensió, estructura de la ciutat i ubicació dels edificis religiosos, politicoadministratius i d'oci més importants; restes romanes que es conserven dins i fora del recinte emmurallat o prop de la ciutat, etc.).

Recull dels exercicis nº 4 de civilització romana

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **Característiques de la ciutat romana de Tàrraco** (fundació, nom, fets històrics rellevants, monuments d'època romana que s'hi conserven, urbanisme, etc.).

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: **Els teatres, els amfiteatres i els circs romans** (estructura d'aquests edificis, tipus d'espectacles que es feien en cadascun i ciutats de la península Ibèrica que en conserven restes, etc.).

Tit Livi, en el llibre 34 de la Història de Roma, en referir-se a una ciutat romana de Catalunya, escriu:

Aleshores ja eren dues ciutats, separades per una muralla. L'una l'ocupaven els grecs, oriünds de Focea [...]; l'altra, els hispans [...]. Un tercer poble va ser el dels colons romans, que hi foren establerts pel diví Cèsar, després de la desfeta dels fills de Pompeu. Actualment tots tres pobles resten units en un de sol, després d'haver estat acceptats com a ciutadans romans, de primer els hispans i després els grecs.

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), de quina ciutat es tracta. Indiqueu la situació dels diferents nuclis urbans preromans i la influència dels diversos accidents geogràfics (riu, port, turó, etc.) en la seva configuració. Digueu quina relació hi van tenir Gneu Corneli Escipió, Marc Porci Cató i Gai Juli Cèsar i per quins motius. Descriviu l'estructura de la ciutat romana: cronologia, situació en el terreny, superfície, traçat i tipologia i ubicació dels espais i dels edificis públics conservats.

En el text que acabeu de traduir, Sal·lusti descriu un aspecte del caràcter dels joves romans. En un mínim de quinze línies (aprox. 150 mots), expliqueu **les activitats pròpies dels nens i els joves romans dels dos sexes**. Com a guia de la vostra exposició us suggerim que penseu, per exemple, en l'educació, en les cerimònies de pas de la infància a la joventut, en el matrimoni, en els inicis de la carrera política, etc. No us oblideu de fer referència també al món femení.

El text que acabeu de traduir parla d'August, que va ser el primer emperador romà. En un mínim de quinze línies (aprox. 150 mots), expliqueu **les característiques principals de la nova forma de govern imperial en comparació amb el govern republicà anterior**; digueu quin fet bèl·lic es considera que va posar fi a la república romana i quins en van ser els protagonistes; finalment, esmenteu les dues grans etapes en què la historiografia divideix l'època imperial, fixe'u-ne la cronologia i assenyaieu quina és la diferència més important que hi ha entre elles quant a la forma de governar l'imperi; digueu també quina va ser la darrera modificació en la forma de governar l'imperi duta a terme per l'emperador Teodosi.

Recull dels exercicis nº 4 de civilització romana

El text que acabeu de traduir parla de la creació de diversos col·legis sacerdotals a Roma per part del rei Numa Pompili. En un mínim de quinze línies (aprox. 150 mots) enumereu **els principals sacerdocis romans masculins i femenins** i expliqueu les funcions que tenien assignades. Expliqueu també breument quina era l'estructura i els elements bàsics d'un edifici de culte i digueu en quin lloc d'una ciutat romana estava situat habitualment el temple principal. A més, si coneixeu algun temple de Roma singular per la seva forma, esmenteu-loi digueu en què consisteix la seva singularitat.

A continuació teniu quatre gravats de monuments romans fets per viatgers del segle XIX al seu pas per terres catalanes. Atès el caràcter singular d'aquests monuments i de la planta, us demanem que els identifiqueu amb el nom i expliqueu la funció que tenia cadascun en època romana

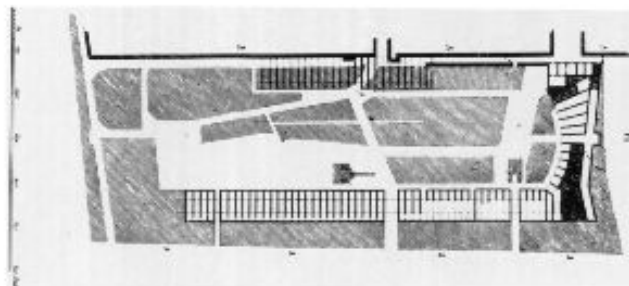
Il·lustració 1

Il·lustració 2

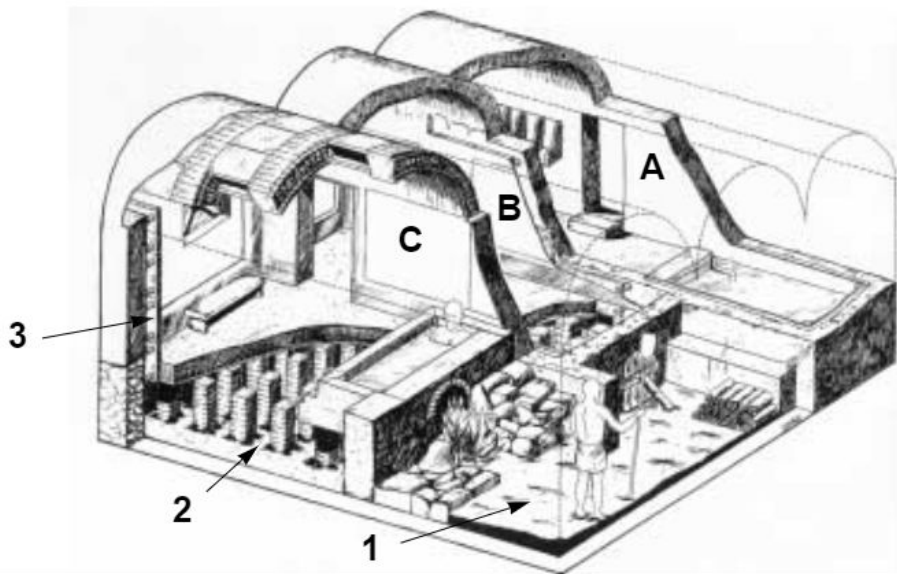
Il·lustració 3

Recull dels exercicis nº 4 de civilització romana

Els romans, per iniciar la conquesta del territori hispànic, van desembarcar a Empúries i, seguidament, van fundar Tàrraco. Escolliu una i només una d'aquestes dues ciutats i feu-ne un plànol tan acurat com sigui possible, amb la indicació del nord geogràfic i dels accidents més importants (mar, riu, etc.). També hi hauran de figurar indicats clarament les construccions i els àmbits públics més importants que hi havia (per exemple: muralles, port, fòrum, temples, amfiteatre, vies d'accés, etc.). A continuació, situeu el moment de la fundació de la ciutat i escriviu una breu història del seu desenvolupament dins del món romà (importància, causes de la seva decadència, etc.)

El text que acabeu de traduir descriu el sector termal d'una vil·la senyorial. A continuació teniu una reconstrucció ideal de les termes de la vil·la romana del Mas d'en Gras (Vila-seca, Tarragonès). Observeu bé el dibuix i, en un mínim de quinze línies (aprox. 150 mots), identifiqueu amb el nom llatí apropiat cadascun dels tres àmbits assenyalats amb les lletres A, B i C, descriviu-ne la funció i digueu **els elements que us han fet arribar a la vostra conclusió**. Igualment, expliqueu la utilitat i el funcionament del dispositiu que hem assenyalat amb els números 1, 2 i 3, tot identificant amb el terme llatí correcte els números 1 i 2. Finalment, expliqueu **per ordre** quines eren les accions que feia qui entrava en **aquests banys**.

La Lleida romana va ser protagonista d'esdeveniments històrics importants; un d'ells fou la guerra civil entre Cèsar i Pompeu (49 aC). En quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), especifiqueu el nom llatí de la ciutat, l'origen, el motiu pel qual va ser fundada i el seu emplaçament. Comenteu també el paper que va tenir en l'enfrontament bèl·lic entre Cèsar i Pompeu, i indiqueu quina és la font històrica principal d'aquest episodi.

Recull dels exercicis nº 4 de civilització romana

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

[2 punts]

La imatge mostra la planta de la ciutat romana de Mèrida. En quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), especifiqueu el seu nom llatí, l'origen i el motiu pel qual va ser fundada i el nom del fundador. Expliqueu la importància històrica que tingué aquesta ciutat a la Hispània romana. Esmenteu també la seva estructura urbanística i les construccions públiques principals que s'hi han conservat.

Desenvolueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: La domus romana. Expliqueu quina estructura tenien les cases privades romanes. Especifiqueu-ne les parts i la distribució i digueu l'ús que se'n feia. Esmenteu quines restes arqueològiques de domus de la Barcino romana es conserven.

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

[2 punts]

La imatge mostra el plànol de la Barcelona romana. En quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), especifiqueu-ne el nom llatí i indiqueu quan i per qui va ser fundada. Expliqueu també la seva estructura urbanística i les construccions públiques i privades que s'hi han conservat.

